

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Výsledek literární soutěže rozepsané Vědeckým ústavem vojenským na r. 1929.

Poslední literární soutěž VÚV z r. 1929 je opět novým svědectvím značného pokroku v činnosti našeho důstojnického sboru na poli vědecké práce.

Je potěšitelným zjevem, že každé nové soutěže zúčastní se vždy větší počet snaživých pracovníků, kteří se dávají v ušlechtilý duševní závod nejenom formální stránkou, ale i vnitřní hodnotou svých prací. Kdežto v r. 1926 bylo účastníků soutěže 64, vzrostl jich počet v r. 1928 na 104 a loňského roku bylo již zadáno celkem 128 prací, z nichž 55, t. j. 42,5% bylo poctěno cenami, ač zůstala ještě celá řada hodnotných prací, jež nemohly již býti pro nedostatek finančních prostředků odměněny, z čehož vyplývá, že i kvalitní úroveň zadaných prací stále stoupá. Z většiny zadaných prací lze také souditi, že autoři pilně studují příslušnou literaturu domácí i cizí, že si osvojují lepší metodu vědecké práce, že se snaží o samostatný úsudek a vyřešení daných úkolů pozitivními výsledky.

Nejvíce prací obíralo se otázkami z voj. výchovy a výcviku (23), značný počet prací řešilo otázky týkající se pěchoty (20), pak hosp. správní služby (12), válečného průmyslu (11), a organizace armády (10). Po stejném počtu prací došlo z oboru telegraf. vojska (9) a topografie (9), rovněž dělostřelectva (8) a jezdeckta (8). Z oboru zdrav. služby zadány byly práce 3, žen. vojska 4, just. služby 2, vozatajstva 2. Velmi slabě obeslána byla soutěž letectvem (1) a zbrojní technikou (1).

Po provedených recensích všech 128 prací, jež byly do soutěže pojaty, byly práce sestaveny podle počtu dosažených jednotek a byla stanovena nejnižší a nejvyšší mez počtu bodů, podle čehož byly ceny rozděleny takto:

1	práce dostala cenu	3.000 Kč
1	„ „ „	2.000 „
3	„ po 1.500 Kč	4.500 „
7	„ „ 1.000 „	7.000 „
7	„ „ 800 „	5.600 „
16	„ „ 600 „	9.600 „
7	„ „ 450 „	3.150 „
13	„ „ 300 „	3.900 „

55 prací dostalo celkem . 38.750 Kč

Bylo tedy při této soutěži vynaloženo na ceny	38.750 Kč
k tomu odměna recensentům	6.500 Kč
tudíž celkem	45.250 Kč

částka to opět vyšší než při soutěži předešlé.

Soutěž tak bohatě dotovaná byla umožněna těmito příspěvky:

darem p. presidenta republiky	5.000 Kč
věnováním MNO.	19.800 Kč
věnováním VÚV.	11.200 Kč
celkem	36.000 Kč

takže bude ústav nucen hraditi ještě 9.250 Kč ze svých prostředků jako doplatek na ceny.

Cena p. presidenta 5.000 Kč byla s dovolením vzácného dárce rozdělena na

dvě částky, a to 3000 Kč pro nejlepší práci a 2000 Kč pro práci poctěnou druhou cenou.

Pro zajímavost uvádíme některá data ze statistiky cen této soutěže.

Z venkovských posádek odměněno cenami 36 pracovníků, z Prahy 16.

Podle hodnoty získalo ceny nižších důstojníků 18, štábních důstojníků (se št. kapitány) 29, důst. gšt. v zál. 1, civil. odb. rada MNO 1. Důstojníků gšt. dostalo ceny 8; po 2 cenách dostalo 6 důstojníků.

Zajímavé je, že od některých pluků se zúčastnil soutěže značný počet důstojníků, z nichž několik dosáhlo slušných cen; dá se z toho soudit, že u těchto pluků pěstuje se zájem o vědeckou práci literární, k níž jsou důstojníci velitelem nabádáni a povzbuzováni. Tak od p. pluku 29 (Jindř. Hradec) získalo ceny 6 důst., od p. pluku 4 (Hradec Králové) 4 důstojníci.

Porota, v níž zasedali kromě zástupců VÚV také zástupci interesovaných oddělení MNO, přisoudila ceny takto:

I. Jednu cenu 3000 Kč (z daru p. presidenta):

kpt. Alfred Ressel, děl. pl. 10, t. č. topograf. kursy VZÚ.

II. Jednu cenu 2000 Kč (z daru p. presidenta):

mjr. gšt. Josef Chleboun, 3. odd. hl. št. MNO.

III. Tři ceny po 1500 Kč:

kpt. geom. Frant. Boguszak, Voj. zeměp. ústav,

plk. Alois Švec, velitel voj. telegr. učiliště, Kutná Hora,

kpt. int. Josef Vorlíček, V/2. odd. MNO.

IV. Sedm cen po 1000 Kč:

škpt. gšt. Frant. Ambrož, pres. MNO,

plk. zdrav. MUDr. Gustav Gelner, Olomouc,

plk. gšt. Rudolf Hanák, p. pl. 13, Šumperk,

škpt. vet. MVDr. Vlad. Chládek, I/2. odd. MNO,

škpt. Boh. Laburda, p. pl. 29, Jindř. Hradec,

škpt. prov. JUDr. Alois Nežádal, div. prov. sklad 10, Zvoleň,

kpt. int. Fabián Novotný, ZVV, Košice.

V. Sedm cen po 800 Kč:

por. Karel Gruncel, p. pluk 29, Jindř. Hradec,

škpt. Josef Hirsch, škola pro vých. důst. v zál., Košice,

vrch. odb. rada Dr. Čeněk Hubáček, MNO,

kpt. Josef Novák, p. pluk 4, Hradec Král.,

plk. Alois Švec, velitel voj. telegr. uč., Kutná Hora,

mjr. gšt. Josef Tacl, Válečná škola, Praha,

kpt. Josef Wagenknecht, p. pl. 4, Hradec Král.

VI. Šestnáct cen po 600 Kč:

kpt. geom. Frant. Boguszak, Voj. zeměp. ústav,

por. Karel Gruncel, p. pluk 29, Jindř. Hradec,

pplk. Albert Hackenberg, Velitelská škola, Praha,

plk. Ferd. Hanisch, zat. velitel děl. brig. 1, Praha,

pplk. Josef Hloušek, 4. odd. hl. štábu MNO,

npor. Jiří Jeníček, Voj. technický ústav,

škpt. Konstantin Kapnin, dělostř. pl. 1, Ruzyň,

npor. Želibor Kirinovič, p. pl. 4, Hradec Král.

pplk. Quido Matoušek, hran. prap. 3, Fryštát (dostal dvě tyto ceny),

škpt. prov. JUDr. Alois Nežádal, div. prov. sklad 10, Zvoleň,

kpt. J. M. Smazal, instrukční prapor, Milovice.

škpt. Frant. Šantora, p. pl. 18, Tachov,

kpt. hosp. Frant. Šinkora, 1. p. divise, Praha,
mjr. gšt. Karel Štěpánský, želez. trať. velit. Praha—Sever.
škpt. Josef Tureček, p. pl. 4, Hradec Král.

VII. Sedm cen po 450 Kč:

npor. Josef Gregor, p. pluk 22, Jičín,
kpt. gšt. v zál. JUDr. Jan Karlík, Praha,
plk. gšt. Frant. Marvan, ZVV, Praha,
kpt. Dorek Neuman, telegraf. prap. 3, Trnava,
kpt. Jiří Souhrada, učil. pro p. vojsko, Milovice,
škpt. Josef Sovadina, velitel roty obr. aut., Milovice,
škpt. Frant. Vrečko, děl. pl. 5, Č. Budějovice.

VIII. Třináct cen po 300 Kč:

pplk. B. Beneš, p. pl. 7, Nitra,
mjr. gšt. Josef Fetka, Vál. škola, Praha,
kpt. Jan Frýbort, p. pluk 20, Michalovce,
mjr. Václav Ivičič, 20. p. brigáda, Nitra,
škpt. Lad. Komorád, p. pl. 29, Třeboň,
škpt. Jan Köhler, vozat. prap. 3, Brno,
kpt. Václav Krump, p. pl. 29, Třeboň,
kpt. prov. Václav Marx, V/2. odd. MNO,
kpt. int. Fabián Novotný, ZVV, Košice,
kpt. Maxmil. Sperling, hran. prap. 5, Cheb,
pplk. Leopold Stodola, velit. škola, Praha,
škpt. Frant. Tlamsa, p. pl. 29, Jindř. Hradec,
škpt. Ant. Zeman, p. pl. 29, Třeboň.

Jak bylo již řečeno, ani loňská soutěž neminula se zdárným výsledkem. Vynesla na povrch řadu nových pracovníků a dokázala, že naše důstojnictvo dovede i literárně pracovat a že nám na poli vědecké práce v armádě nechybí schopného dorostu, který správně veden bude vždy zdárně působiti k prospěchu armády i státu.

Správní rada VÚV vzdává tímto šlechtným dárcům za štedrou podporu literární činnosti našeho důstojnictva nejvřelejší díky.

x:

Čs. fotogrametrická společnost.

V těchto dnech se ustavuje v našem státě čl. fotogrametrická společnost. Jejím úkolem bude sdružovati všechny pracovníky oboru fotogrametrického, umožňovati výměnu názorů, publikovati získané zkušenosti a propagovati porozumění a použití fotografie, která pro neobyčejné pokroky, jichž v posledních letech doznala, se uplatňuje stále pronikavějším způsobem ve vědě a technice.

Význam, kterého dosáhla fotografie a fotogrametrie ve službách armády, netřeba ani rozebírat; dostačí pouhý odkaz na obor pozemní a letecké fotogrametrie pro účely topografické, pro účely zpravodajské, na fotografii ve službách balistiky, protiletadlového dělostřelectva atd.

Přípravný výbor vydal následující prohlášení:

„K rozšíření celého oboru fotogrametrie a k účelnému jejímu využití zřizuje se čl. fotogrametrická společnost.

Fotogrametrie, dosáhnoucí v posledních letech neobyčejných pokroků, uplatnila se v různých vědních oborech, z nichž zvláště vynikají: vyměřování pro technické projekty a stavby, pro účely zemědělské a lesnické, měření architektur a památek stavitelských, badatelské práce v oboru astronomie, anthropologie, fyziologie, geologie, hydrografie, oceanografie, pružnosti a pevnosti, v letectví, v balistice a v jiných vědách přírodních.

Kromě toho i vztahy mezinárodní vyžadují, aby navázány byly styky s fotogrametrickými sdruženími v zahraničí a aby Československo mohlo vystupovati jako jiné státy na mezinárodních fotogrametrických sjezdech.

Přikročujeme proto k utvoření čsl. fotogrametrické společnosti.

Přípravné práce jsou hotovy a obracíme se k Vám, vážený pane, abyste vstupem do společnosti podporoval tyto snahy.

Za přípravný výbor:

Ing. **Josef Petřík**, v. r.
profesor
čes. vys. učení technického
v Praze.

Ing. Dr. **A. Semerád**, v. r.
profesor
čes. vys. učení technického
v Brně.

*

Připojuji výňatek z návrhu stanov:

„Čsl. fotogrametrická společnost pěstuje teoreticky veškeré obory fotogrametrie a spolupracuje s obdobnými sdruženími v zahraničí.

Členové jsou čestní, zakládající, činní a přispívající. Příspěvek členů zakládajících je pro osoby 500 Kč, pro korporace 1000 Kč; roční příspěvek členů činných je 40 Kč.“

Vybízíme všechny důstojníky a útvary pracující nebo přicházející do styku s fotografií a fotogrametrií, aby svým vstupem usnadnili plnění vytčeného poslání a dokázali tím, v jak úzkém a osobním vztahu stojí ke svému povolání. Náš malý stát vyžaduje koncentrace úsilí a prostředků a nedovoluje nám býti liknavými a lhostejnými.

Příhlášky obsahující přesnou adresu a druh členství zašlete na adresu: kpt. Stanislav Sousedík, voj. technický ústav, Praha-Pohořelec.

Plk. gšt. býv. rus. armády V. Dobrynin:

Směry v ruské vojenské literatuře.

V stati „Nynější směry v ruském vojenství“ (Voj. rozhl. 1924. čís. 11 a 12) podali jsme charakteristiku celkového stavu ruské vojenské žurnalistiky i knižní literatury. Tato práce se arci dotýkala i údajů o charakteristice jednotlivých skupin ruských vojenských kruhů, utvořených dnešními politickými poměry. Samy od sebe utvořily se dva základní tábory: emigrace a sovětské Rusko. Třetí charakteristickou skupinou v r. 1924, ležící mezi oběma shora uvedenými, byla skupina „přeorientovaných“ v emigraci, která se rozhodla „přinést povinnou daň“ a stanouti na sovětské platformě.

V r. 1924 tato poslední skupina měla jak ve vojenských kruzích, tak i v celé emigraci velmi značný význam — rozvrat emigrace. Jejím vojenským časopisem v těch dobách byl žurnál „Vojna a mír“, vydávaný v Berlíně, jak se později ukázalo, z prostředků ani zdaleka ne emigrantských. Nicméně, tento žurnál, cizí všem jiným otázkám kromě čistě vojenských, dlouho zachovával tajemství své bohaté existence, dokud se tam nepřestěhovali „přeorientovaní“ z vrcholů vojenské emigrace (gen. Noskov, Dobrovolský a j.). Časopis patrně nesplnil nadějí, kladených naň kruhy, které jej financovaly, a tak tiše a neslavně zašel po smrti svého redaktora, bývalého profesora válečné akademie, generála Kelčevského, jenž „změnil orientaci“.

Dvě z uvedených skupin se udržely až dodnes. Tato stať je věnována právě charakteristice vojenských směrů v každé z nich. Co se týká „přeorientovaného“ směru, tu v dnešní době vyšel z módy i ztratil ostří, protože nemá ani svého zvláštního vojenského časopisu. V poslední době se pokoušeli připojit se k přeorientovaným i t. zv. „eurasijsci“, nadělavši v emigraci mnoho hluku; jejich úlohou je kulturní orientace na Východ a ne na Západ.

Plán této stati je tento: 1. emigrantské vojenské směry a 2. sovětské. V každé z obou skupin je další rozdělení na práci časopisecko-novinářskou a knižní a mimochodem podáváme i charakteristiku největších organizací, jakož i zvláštnosti jejich tvorby. Je přirozené, že nelze podati zcela vyčerpávající charakteristiku vojenských směrů, ježto v Československé republice (kde autor žije) není takových knihoven, které by měly všechny, byť jen nejdůležitější práce jak emigrantské, tak i sovětské o vojenských otázkách.

I. Emigrantské vojenské směry.

1. Emigrantská organizace. Hlavním kádrem vojenské emigrace jsou zbytky bílých armád z doby revolučních bojů 1918—20. Tento kádr byl doplněn nepatrným počtem vojenských uprchlíků, nezúčastnivších se aktivního boje, nebo odešedších z něho před konečnou evakuací různých front bílých organizací.

Převládající masa vojenské emigrace je sjednocena v „Ruský vševojenský Spolek“. Středisko jeho je v Paříži a po generálovi Wranglovi je v jeho čele prozatím generál Kutěpov. Cíl organizace spolku je dán hlavní formulkou: „láska k vlasti, věrnost k odkazům ruské armády a vzájemná pomoc vojenských osob“. Spolek měl do léta 1929 8 filiálek: Na Dálném Východě (s podřízenou filiálkou v Mukdenu), ve Francii, Belgii, Německu, Jugoslavii, Bulharsku, Spojených státech severoamerických (dvě). Od léta 1929 utvořena filiálka i v Československé republice. Vůbec v celém spolku byla zachována zásada jmenovati osoby stojící v čele všech vojenských kádru a organizací. Ostatní členové správy organizací jsou voleni členstvem. K filiálkám patří všechny dodnes se udrževší kádry bývalých bílých vojenských oddílů, jakož i různé vojenské organizace. V nich převládají organizace starých ruských oddílů. K těmto spolku nutno přičísti i vojenská učiliště (nyní kádry) a dva (do r. 1929 tři) v Jugoslavii působící kadetní sbory (z nich jeden donsý). Největšími organizacemi spolku jsou: „Spolek ruských invalidů“ s filiálkami, „Spolek důstojníků účastníků světové války“, „Spolek důstojníků generálního štábu“, organizace „Gallipoličtů“ a j.

Zvláštností vojenské emigrace, na rozdíl od občanské emigrace, je to, že v první je převládající většina práce schopných, vydělávajících si na živobytí svými vlastními silami a prostředky, a to nejrozmanitějším způsobem. Skupiny občanské emigrace si strojí svůj osud spíše na různých místech a místeckách, vytvořených z prostředků cizí dobročinnosti. Z vojenských jenom „Spolek invalidů“ dostává skrovnou a plně zaslouženou pomoc od světové dobročinnosti. Ze slovanských států Jugoslaviie a Bulharsko postavily ruské „Invalidy“ na roveň svým po každé stránce, čítajíc v to i pensí. Polsko poskytlo dětem invalidů právo bezplatného vyučování na školách. Materiální pomoci dostává se v Polsku a v Československu.

Vojenské spolky a organizace projevily velikou schopnost k životu: při nich se ihned tvoří a pevně existují chrámy, kluby (největší důstojnické kluby ruské emigrace: gallipolijský v Paříži, v Bělehradě a v Sofii), knihovny, musea, pokladny vzájemné pomoci, jídelny, společné kuchyně, společná bydliště. Všechny organizace světa svoje i velké ruské svátky bohoslužbami, večeřemi, zasedáními, večírky a přednáškami. V mnohých organizacích se zachovaly staré plukovní uniformy, v kterých se členové spolku objevují v různé slavnostní dny. Na příklad donsýe gardové pluky (Atamanský a Leibkazačij) mají uniformu pro všechny členy a zachovaly si své plukovní prapory. Tyto pluky a jiné chrání jako nejdražší svátost v svých organizačních místnostech nebo u ruského kostela v Bělehradě. Výše zmíněné gardové kozácké pluky celou svou plukovní rodinou pracují v pařížských továrnách a na nádražích a dostávají od svých zaměstnavatelů místnosti pro společné přebývání. Mnoho vojenských osob vstupuje do rozličných cizích profesionálních spolků a v Paříži i do ruských dělnických a šoférských spolků. Kromě životaschopnosti nepolitická vojenská emigrace projevila velikou energii, pracovitost, přizpůsobilost k těžkým podmínkám, snahu konati užitečnou práci

v státech, v nichž nalezla útulek. Příčinu převládání vojenského elementu mezi dělnictvem nijak nelze vysvětliti nekultivovaností vojenské emigrace, nýbrž nejčastěji tím, že se vojáci nechtějí obracet s prosbami k dobročinné pomoci. V tom se jeví bývalá vojenská výchova a na tuto zvláštnost je vojenská emigrace i hrda.

Mnozí ruští důstojníci vstoupili i do vojenských služeb v cizích armádách: jsou Rusové v Srbsku, Bulharsku, Československu, ve francouzské cizinecké legii, v státech jihoaamerických (ve vysokých místech gen. Bělajev, gen. Švarc a j.). — V některých vrstvách se udržely dosud projevy jakéhosi stesku po vlastní odborné činnosti vojenské. Tím nutno vysvětliti účast Rusů-vojáků v cizích ochranných vojskách na Dálném Východě, v čínské armádě, zájem, jakmile se proslechne, že by bylo možno někde vstoupiti do služeb cizí armády; nedávno vznikl mezi vojáky poplach zprávou, že by bylo snad možno vstoupiti do armády Spojených států severoamerických.

II. Vojenský emigrantský tisk. O kulturní stránce vojenské emigrace možno souditi z její práce, obrazy její se ve vojenském tisku.

V r. 1924 zaznamenali jsme jen tři emigrantské vojenské časopisy, z nichž se do dnešní doby udržel jen jeden — bělehradský „Vojenský sborník“. Místo zbývajících dvou zašlých objevila se velká řada nových, z nichž mnohé ukázaly všechny příznaky veliké životaschopnosti. Přes to hojnost emigrantských časopisů nelze považovati za zjev normální. Považujeme to spíše za jakousi nemoc emigrace. Místo toho, aby se pevněji semkla v jediný celek, spojila v jedno všechna kulturní bohatství, pokouší se každá emigrantská buňka založiti svůj vlastní orgán. Neudržitelnost tohoto systému je zřejmá: na čtení orgánů drobných organizací nikdy se nedostává ani čtenářů a tím méně pak předplatitelů, ježto počet lidí, kteří se o orgán zajímají, je velmi omezený. Ze zkušenosti plynoucí z bedlivého sledování emigrantského tisku se ukazuje, že nejen není možno všestranně se s ním obeznámiti, ani jej přesně registrovati, i když by se k tomu cíli použilo kartotékového systému. Proto, že jsou emigrantské časopisy příliš hojné, buď hynou nebo nuzně živoří. Kdyby jich bylo málo (1—2), řádně vedených, změnil by se úplně tento smutný obraz. Touž nemocí mnohohlasnosti i různohlasnosti, o níž jsme psali již v roce 1924, trpěl i sovětský vojenský tisk v letech 1918—1920. Dnes je již poněkud spoután železnou centralisací komunismu, ne-li po stránce množství, alespoň po stránce jednotnosti hlasů. Kladným rysem emigrantského vojenského tisku proti tisku všeemigrantskému je to, že v něm není vzájemných osobních útoků. Zdravá a klidná kritika nemůže ovšem věci škoditi.

Další rozbor emigrantského tisku konáme podle států, v němž různé časopisy vycházejí.

1. Jugoslavia. 1. Jedním z nejstarších emigrantských vojenských orgánů je časopis bělehradské „Společnosti přátel vojenských nauk“ — „Vojenský sborník“. Nepatrné prostředky nedovolují, aby častěji vycházel, čímž se vysvětluje to, že dosud vyšla všeho všudy teprve desátá knížka „Vojenského sborníku“. Od roku 1924 nastaly v časopisu tyto změny: počínaje číslem 8 (1926) došlo k sloučení starého časopisu s pařížským vojensko-vědeckým kroužkem; znova oživila část bibliografická, která po jistou dobu přestala vycházeti.

Právě vyšlé 10. číslo „Vojenského sborníku“ obsahuje tyto práce:

Ronžin: Železnice za války; Prešin: Obyvatelstvo a plynová válka; Zajcev: Německý generální štáb; Štejfon: Dobytí Erzerumu; Ščerbačev: Lvovská operace; Golovin: Jezdecký boj 8.—21. srpna 1914; Novickij: K 13. výročí založení „Společnosti přátel vojenských nauk“; Gajevskij: Bojové operace ruských vojsk posuzované italským oficiálním dílem o světové válce. Pozornost čtenářů k „Vojenskému sborníku“ ukázala se tak zřetelně, že některá jeho čísla nelze již vůbec ani v redakci (na př. č. 2) dostati; že však časopis z nedostatku prostředků tak zřídka vychází, dosahuje se krácením objemu jednotlivých statí větší roz-

manitosti materiálu v něm uveřejňovaného. Časopis zajímá čtenáře všech druhů, ježto vůbec nesleduje cílů politického zpracování svých čtenářů, podává jim téměř výhradně materiál vědeckého nebo historického rázu.

2. Významnou částí ve vojenském tisku je širokému kruhu i ruských čtenářů málo známý časopis: „Věstník spolku ruských důstojníků generálního štábu v SHS.“ Od října do března 1929 vyšlo 54 litografovaných čísel o 16—32 stranách kvartového formátu. Cennou částí pro ruského vojenského čtenáře, zaměstnaného prací, je měsíční přehled časopisu, nazývaní se „Vojenství za hranicemi“. Podává zhuštěné zprávy o všech světových vojenských novinkách. Zajímavá jsou též data o soutěžích vojensko-vědeckých prací, periodicky pořádaných spolkem, vydavatelem „Věstníku“. Dodnes byly rozepsány tři takové soutěže. Organizace a ceny stály spolek 8—10 tisíc dinárů. Podle prostředků, jež byly k dispozici pro I. a III. soutěž, byly uděleny tyto ceny:

I. soutěž:

1. cena 5000 din. gen. Domaněvskému za práci: Základy přípravy státu k válce.
2. cena 2500 din. gen. Vinogradovu: Základy vojenské psychologie.
3. cena 1300 din. pplk. Messneru: Služba práce štábů.
4. cena 800 din. pplk. Messneru: Vývoj v taktice polního dělostřelectva podle zkušeností ze světové války.
5. cena 500 din. plk. Nikolskému: Armádní jezdeckvo v budoucích válkách.

III. soutěž:

1. cena 2000 din. gen. Domaněvskému: Služba štábů.
2. cena 1500 din. gen. Flugovi: Vyšší velitelský sbor.
3. cena 1000 din. pplk. Messneru: Dělostřelecké zásobování v moderní válce.
4. cena 500 din. gen. Buňakovskému: Úloha manévru v moderní válce.
5. cena 500 din. pplk. Messneru: Armádní jezdeckvo v budoucích válkách.
6. cena 500 din. gen. Martynovu: O organizaci budoucího ruského jezdeckva podle zkušeností světové války.

Pochvalné uznání gen. Buňakovskému: Vyšší velitelský sbor.

Pochvalné uznání pplk. Messneru: Tajemství války v nohách a kolech.

Pochvalné uznání pplk. Messneru: Válka a chemie.

Tak ve dvou soutěžích dobyl rekordu mladý důstojník gen. štábu pplk. Messner. Rozmanitost jeho prací cenou poctěných charakterisuje vzdělání, široký rozhled a znalost vojenské literatury mladého pracovníka. Gen. Domaněvskij, jakožto řídící pařížských vojensko-vědeckých kursů, rovněž na sebe obrací pozornost jako vážný lektor a vojenský spisovatel.

Jak umění vzbuditi u čtenáře zájem o práci, tak i umění připoutati ruského důstojníka k vojenské vědecké tvorbě za nejtěžších životních podmínek svědčí o tom, že mezi ruskými důstojníky gen. štábu je v této příčině dostatečná průprava. Tyto úspěšné pokusy zasluhují, aby se jim přálo plného úspěchu i v dalším podnikání.

Kromě uvedených věcí podává časopis důstojníků gen. štábu všecka oficiální nařízení vrchního velitele. Z nich je patrný starý systém: držeti důstojnictvo „mimo politiku“, což se potvrzuje stálými zákazy účasti i v nejumírněnějších a pravých politických organizacích. Zajímavé je upozornění na úplné podrobení se Velikému knížeti Nikolaji Nikolajevičovi po manifestu Velkého knížete Kyrilla Vladimiroviče o tom, že na sebe vzal titul imperátora.

Při „Spolku důst. gen. štábu“ jsou: knihovna, kapitál na půjčky, pokladna svépomoci; spolek stále organisuje přednášky o vojenských tématech, jakož i stálý

kurs pro studium moderního vojenství. Počátkem r. 1924 přednášel tam gen. Dani-
nilov o operacích ruských brigád na francouzské frontě.

3. Počátkem r. 1929 zrodil se v Jugoslavii (Sarajevo) nový vojenský časopis: „Věstník vojenských nauk“. V 1. čísle činí gen. E. Novickij, který vzal na sebe hlavní redakci časopisu, zaslouženou výtku ruskému všeobecnému tisku, obviňuje jej, že pokračuje v starém ruském zvyku straniti se vojenských otázek. To je zvlášť podivné v emigraci, mezi kterou v celkovém počtu 2 milionů je většina vojáků. Proto redakce má v úmyslu dáti časopisu ráz dostupností pro nejširší kruhy dů-
stojnictva.

Z oboru vojenského umění jsou v 1. čísle stati: 1. A d a r i d i: „Vliv lesů na vojenské operace a na užití nových bojových prostředků“. Novinky ze světové války: podmíněná práce letectva v lesích, možnost užití v nich tanků, užitečnost míno-
metů a pěchotních děl, nebezpečí použití ručních granátů při obraně lesů, pohodlné užití kulometů (i na stromech), nebezpečí užití plynů v obraně. 2. Gen. D a n i l o v: „Ruská strategie ve světové válce“. Ačkoli z tábora širokých kruhů čtenářů dostala redakce výtku za „vědeckost“, nutno tuto výtku uznati za nespravedlivou. Stať výborně a populárně seznamuje čtenáře s příčinami neúspěchů Ruska, s výsledky nejdůležitějších operací; píše o silách, jež na sebe Rusko přitáhlo z Německa, o ústupu r. 1915, o roli Rumunska. 3. V. D o m a n e v s k i j podává krátkou charakteristiku užití jezdeckta ve válce i v boji, jakož i kritiku závěrů o něm podle zkušeností ze světové války a z války občanské. Ze života cizích armád: gen. A. Herois — „Politika německého Reichswehru“; zaznamenává zastaralost názoru „armáda mimo politiku“ — charakterisuje autor Reichswehru jako armádu — představitelku aktivní politiky; pod záminkou hospodářských příčin a industriali-
salisace má Reichswehr veliký vliv na vládu i na masy, má na mysli starý pro-
gram — tlak na Východ, ale prostřednictvím přátelství s Ruskem a s Čínou: Ny-
nější okamžik považuje generál Herois — nevíme proč — za okamžik „stále rostoucí touhy po pravých vojenských ideálech“. Po našem soudu se dnešní doba nejméně hodí k rozvoji idealismu vůbec a vojenského zvlášť, ba ještě snaží se řídití i otázky hospodářské a průmyslové. Gen. Novickij podává krátkou, ale jasnou charakteristiku nového francouzského Cvičebního řádu pro pěchotu.

Pro charakteristiku rudé armády zvoleny ne zcela příléhavé odkazy na ně-
které zahraniční časopisy; materiál potřebuje velkého zpracování, aby nepřetěžoval obyčejného čtenáře, ale metodu závěrů o rudé armádě podle údajů zahraničního tisku nutno uznati za velmi dobrou; nicméně je jasno, že na př. Finové dělají chytráky a nepodávají jasných a určitých závěrů.

V závěru jsou i data o světové vojenské literatuře, recenze a kronika vojensko-
vědeckého života ruské emigrace.

Připravované 2. číslo obsahuje stati: Gen. A d a r i d i — dokončení z čísla 1., gen. Herois — „Jezdecká doktrína“, pplk. Messner — „Ne množstvím vítězí“, gen. Novickij — „Nový Cvičební řád pro pěchotu rudé armády“, pplk. Š a j-
t a n o v — „Střelba proti letounům“, plk. Z a j c e v — „Naše pevnosti v r. 1914“, Voljanskij — „Oxyliť“, Zalipugin — „Postupování obrazů na dálku“, Smigelskij — „Novosti v letectvu“. Ze světové literatury, recenze, tisk, kronika. V. D o b r y n i n — „Ruské vojenské směry v Československu“.

Časopis vychází v 4—6 číslech ročně, rozměr 32 str., cena 25 amer. centů. Adresa redakce: Smegelskij, Buka ul. 1. Sarajevo-Jugoslavia.

Vůbec je časopis dobrým počínáním v oboru vojenského tisku — přizpůsobení širokým kruhům čtenářským, láce, dostatečně široký program. Časopis nemá cílů obchodních.

Kromě těchto orgánů byly v onom období zaznamenány: 4. „Vojenský list“ — čtrnáctidenní šapirografovaný orgán důstojníků armády i loďstva; 5. Zprávy ústřední správy Spolku důstojníků — dělostřelců; 6. Ruský vojenský věstník.

Tento poslední orgán, začav vycházeti v r. 1925 na zkoušku, dovedl si získati čtenáře, pojednávaje o nejzajímavějších proň otázkách. Bohužel v r. 1928 prožil dosti velký politický skandál. Jaksi nepozorovaně přešel k roli officiosa ruských eurasijských skupin. Tyto skupiny konec konců prožily obvyklou emigrantskou „krystalisací“. V Paříži došlo mezi nimi k hádkám a rozkladu; část eurasijců se dala na cestu „přeorientovaných“, část udržela staré posice a část zaveslovala ostře do prava. Zároveň s touto poslední částí změnil název i „Ruský vojenský věstník“. Obvyklý program starého Věstníku byl tento: vojenské otázky, vojenská kronika, naši sousedé, sovětské Rusko, kronika, bibliografie a j.

Nutno předpokládati, že mezi kádry ruských oddílů v Jugoslavii jsou asi různé „bulletiny“ a „informace“, které se nám nepodařilo zaznamenati.

B. Francie, jakožto stát, který k sobě přitáhl mnohé energické vrstvy emigrace, dává i široký rozmach ruským vojenským směrům.

1. Nejstarším pařížským vojenským tiskovým orgánem je „Dělostřelecký žurnál“, zrodilví se v r. 1927. Nyní z orgánu „Spolku ruských dělostřelců v Paříži“ se proměnil v orgán veškerého dělostřelectva v emigraci, zaměnilv patrně i bělehradské „Zprávy ústředního spolku důstojníků-dělostřelců“. Tiskne se na rotačním rozmnožovacím stroji. Základní úloha: využití válečných zkušeností.

Za svou charakteristiku mohl by si časopis směle vzít tyto verše jedné z básní v něm otištěných:

...Pijeme pohár krutého osudu,
od jitra do večera zabráni prací...

ale naše mravní síly
doposud nás nezhadily...

Do začátku r. 1929 objevovaly se v oboru dělostřeleckém práce o vedení palby, protiletadlové dělostřelectvo, obrana pevnosti (od známého učeného dělostřelce, generála Nilusa, jehož rukama prošla většina ruských dělostřeleckých důstojníků, buď v učilišti nebo dělostřelecké akademii), bezplamenný prach, zásobování střelivem, záměna zastřelování výpočtem. Z chemie: chemie na budoucích bojištích, — stať slibuje chemii velkou budoucnost a rozbírá situaci chemickou v Německu, Spojených státech severoamerických a v sovětském Rusku. Ve vzpomínkách věnováno mnoho místa bývalému inspektoru ruského dělostřelectva, velkoknížeti Sergěji Michajlovičovi, kterému ruské dělostřelectvo děkuje za své veliké odborné vědomosti a bojovnou práci. Ze statí všeobecného charakteru zaslouží si zvláštní pozornosti práce Truvera: „Vývoj francouzských válečných plánů v r. 1870—71 (otázky strategické). Nejslabší částí časopisu je část literární, kde se dělostřelci často pokoušejí o „krásnou literaturu“. Pro vážný časopis se to nehodí.

2. „Věstník Spolku důstojníků účastníků války“ — od ledna 1928. Vyšla všeho vřady 4 čísla čistě amatérské úrovně. A přece je časopis orgánem spolku o 4000 členech, majících 5 odboček ve Francii a při ústředí i tělocvičné a šermířské kursy, svépomocnou pokladnu, knihovnu, právnickou i lékařskou pomoc. Společný program všech čísel: část literární, politická, dopisy. V č. 2 velká pozornost věnována smrti generála Wrangla, v č. 4 dvacátému výročí rusko-japonské války i památce cara Mikuláše II. Organizace pořádá své vlastní přednášky; v roce 1929 vykonána mezi jiným přednáška generála Domaněvského: „Vpád rakousko-uherských vojsk do Ruska v roce 1915“.

3. V polovině února 1929 počal vycházeti čtrnáctidenní ilustrovaný časopis „Časovoj“. Cíle: podepření tradic armády, připomínky a obětovnosti bílého hnutí, zkoumání „národnostního procesu, který se již šest let vyvíjí v rudé armádě“, styk mezi příslušníky armády a loďstva, sledování světového protibolševického hnutí.

Fakticky je časopis ústředním orgánem „Vševojenkého Svazu“, má zřejmě pevný hmotný základ, je bohatě opatřen ilustrovaným materiálem. V časopise se věnuje mnoho minulosti, po níž je patrný upřímný smutek. Nicméně nezbavuje

to časopis bodrosti ducha při oceňování možností budoucích. Spousta pozdravů od ruských vojenských organizací i soukromých osob svědčí o pozornosti, jaké se těší u široké vrstvy čtenářů. Drobné rozmanité stati skýtají čtenáři možnost seznámiti se rychle s obsahem v řídkých chvílích volnosti. V říjnu 1929 vyšla již čísla 17 a 18.

4. „Kadet“ — orgán ústředí „Všeruského Svazu kadetských sborů“. Za rok 1928 vyšla všeho všudy tři čísla, v roce 1929 do května také tři. Časopis nenese známek solidního vedení a zachovává obraz bývalého kadetského sboru v tomto směru.

5. „Ruský kadetský sbor“ — 3. sborník, 1919, zaměňuje časopis rus. kadet. sborů v Sarajevě.

Kromě zmíněných časopisů je v Paříži mnoho informačních listů, z nichž se dosud podařilo zaznamenati: 6. „Informace Markovského dělostřeleckého oddílu“. 7. „Inform. list sdruženého Konstantinovského a Kornilovského učiliště“. 8. „Inf. list Aleksějevského pluku“. 9. „Inf. list štábu I. sboru“.

10. Kromě toho nutno se zmíniti i o pařížském orgánu „Gallipolijec“ — časopis ústředního svazu Gallipolijců, kromě něhož jsou v některých státech odbočky tohoto svazu, mající své vlastní místní orgány.

Co se týká této organizace, je její zásluhou, že se ve vojenské emigraci udržela kázeň ve chvíli, kdy se ukázaly v Evropě názory jí velmi málo přátelské. Nejen to, začaly se dokonce přímo nepřátelské výpady spojeneckých představitelů, které se skončily jen některými komplikacemi a ne dramaty, a to jen díky vlivu velitelského sboru na masy vojenské emigrace. O této věci najde čtenář velmi zajímavá data ve vzpomínkách generála Denikina, Lukomského, Krasnova („Vševeliké vojsko donské“), sověť, vydání „Angličané na severu“ („Rudý Archiv“ 1927, VI.), Kantorovič: „Francouzi v Oděse“ („Byloje“ Č. 19—1922), „K otázce o ruské armádě“ (vyd. „Ruského Sovětu“ 1921), Levidov: „K historii spojenecké intervence v Rusku“ (vyd. „Priboj“ 1925), Olar — dopis k obě. Rusku (vyd. 1917), Položincev: „Operace anglického loďstva v Baltickém moři“ (sovětský „Námoňní sborník“ 1929, čís. 1), Subbotovskij: „Spojenci, ruští reakcionáři a intervence“ (Perb., 1926), Chinčuk: „K historii anglosovětských vztahů“ (Giz) a j. John Ward: „Spojenecká intervence v Sibiři“ (M., 1923), Tan: „Spojenci a intervence na severu“ (V. i. R., 1926, sv. XI.).

Nicméně nesouhlasíme nijak s názory, vyslovenými nedávno pařížským emigrantským časopisem „Vozrožděnie“ (6. IV. 1929) že „Gallipolijci určují podstatu i vnitřní obsah zahraniční vševojenské organizace“. K ní patří i mnoho jiných vojenských spolků, nepočítajících se ke Gallipolijcům, které nejsou téhož názoru, považující i svou práci za neméně účtyhodnou. Po našem soudu je již dávno čas zanechat politiky přisvojování si práv gardy některými organizacemi. To neslibuje nic dobrého.

Život Gallipolijského svazu se stále šíří a tak rostou i jeho organizace jak čistě vojenské, tak i kulturní (kursy francouzského jazyka v Paříži a j.). Co se týká bulletinů odboček svazu, je jejich prospěch zřejmý: je to materiál pro historiky emigrace.

(Pokračování.)

—r—:

Branná příprava v SSSR.

Zárodkem branné moci sovětského Ruska byly t. zv. oddíly rudé gardy, které byly vytvořeny hned po říjnovém komunistickém převratu v r. 1917 a které byly jedinou oporou sovětské vlády za rozháraných politických a společenských poměrů tehdejšího Ruska.

Možno směle tvrdit, že se poměrně rychlé vytvoření této gardy a její vítězství v občanské válce stalo hlavně zásluhou vojenských organizací mládeže. Tyto organizace vznikly již v r. 1917 v lůně ruské komunistické strany a účastnily se velice

činné říjnové revoluce a nemalou měrou rozhodly o vítězství komunistických revolucionářů.

Teprve po definitivním uzavření míru s Němci přikročily sověty k organizování pravidelné rudé armády, v které, podobně jako při tvoření rudých gard, měly význačnou úlohu organizace komunistické mládeže. Dělo se to různým způsobem. Mládež mající určité minimální vzdělání vstupovala do vojenských škol, aby se po krátkém vojenském vzdělání v t. zv. „krátkodobých kursech“ stala „rudými veliteli“ (důstojníky). Jiná část vstupovala přímo do rudé armády, aby bránila republiku dělníků a sedláků.

Na podzim r. 1919 šlo s rudou armádou do pole proti Denikinovi kolem 30% členů „Svazu komunistické mládeže“. Dokonce ženské organizace komunistické vysílaly své členky na pomoc armádě ve funkci ošetrovatelek a p.

Resolucí přijatou na 2. sjezdu sovětů a dekretem Ústředního výkonného výboru z května 1918 byl uzákoněn mírový vojenský výcvik všech pracujících občanů (dělníků a sedláků). Vojenskému výcviku podléhaly toliko pracující vrstvy obyvatelstva ve věku a) školním, b) od 16—18 let a c) od 19—40 let.

Cvičební program obsahoval 96 hodin voj. cvičení v době 8 neděl. Účelem cvičení bylo — posílení rudou armádu.

V této době povstala velká organizace „Vsjevobuč“ (Vsjeobščije vojennoje obučenje), která vzala na sebe úkol dāti mládeži vojenský výcvik a vychovat ji v duchu komunistickém.

Organizace se rozšířila po celém Rusku, takže již r. 1920 měla několik milionů členů. V jejím čele stály okružní a místní orgány „Vsjevobuče“, které podléhaly ústředí v Moskvě. Organizace disponovala řadou cvičišť a střelnic v různých místech Ruska. V občanské válce poskytla organizace sovětské vládě cenné služby. V r. 1923, v době, kdy se sovětská vláda stabilisovala a protisovětské hnutí bylo potlačeno, Vsjevobuč byl likvidován. V této době bylo přikročeno též k organizaci armády, budované ať již z důvodů ideových aneb úsporných, částečně na systému kádrovém a částečně na systému miličním.

Aby však celková branná schopnost státu nebyla zmenšena, byl celý systém doplněn povinným vojenským výcvikem mládeže.

Dekretem ústředního výkonného výboru z r. 1923 byly učiněny některé změny v branné přípravě národa. Bylo nařízeno, že a) vojenskému výcviku podléhá veškerá mužská mládež dovršivší 16 let věku, jakož i nadpočetný kontingent z odvodních ročníků a záložníci; b) obyvatelé, kteří konají vojenský výcvik, jak soukromí, tak i státní zaměstnanci, po dobu cvičení dostávají své normální platy; c) obyvatelé ve věku 19—21 let podléhají týmž vojenským předpisům jako vojíní presenční služby.

Vojenský výcvik se podle toho, co bylo výše uvedeno, dělí:

- a) na výcvik v regulární armádě,
- b) na výcvik v teritoriální milici t. zv. teritoriální armádě nebo vně vojska,
- c) na výcvik mládeže před odvodem a
- d) na výcvik záložníků.

Presenční služba v regulární armádě byla stanovena na 5 let, a to 2 léta nepřetržité vojenské služby (u námořnictva 3 léta) a 3 léta na dlouhodobé dovolené (u námořnictva 2 léta). V době dlouhodobé dovolené patří vojín do svazu aktivní armády a mohou býti povoláni k doplňovacímu výcviku na 1 měsíc anebo na t. zv. koncentrační sbory za účelem mobilisace na zkoušku.

Výcvik v této armádě zahrnuje toliko menší část odvodního kontingentu a koná se podobným způsobem jako v jiných pravidelných armádách. Novotou je toliko „politická výchova“, zařazená do výcvikového programu a vštěpující vojinný idey komunistické.

Výcvik miličnů se provádí v t. zv. teritoriální armádě, t. j. armádě, jejíž kostrou jsou stále kádry (teritoriálních divísi, pluků atd.); většinu početního stavu pak tvoří „proměnný stav“, t. j. mužstvo povolávané na určitou dobu k vojenskému výcviku. Kádry tvoří celkem jednu desetinu předepsaného početního stavu terito-

riální jednotky. Úplného početního stavu dosahuje jednotka v době výcvikových koncentrací teritoriálních vojinů. Doba presenční služby v teritoriálních jednotkách je rozvržena na 4 léta, a to: pro pěchotu a dělostřelectvo — celkem 5 měsíců, pro ženijní vojsko a spojovací vojsko — celkem 6 měsíců — a pro jezdecktvo — 9 měsíců. V prvním roce trvá výcvik 2–3 měsíce, v druhém, třetím a čtvrtém roce u pěchoty — 1 měsíc, u jezdecktva — 2 měsíce. V zbývajících částech roku je vojin na dovolené a věnuje se svému civilnímu zaměstnání.

Pro zařazení do jedné z těchto armád jsou rozhodující jednak fyzická schopnost, jednak rodinné a jiné důvody. Doplnňování teritoriální armády — jak vidět z názvu — je teritoriální.

Konečně třeba uvést třetí způsob provádění výcviku — „vně vojska“, pro zbývajících část odvodního kontingentu, který nemohl být zařazen ani do kádrového ani do teritoriálního vojska. Týká se to těch krajů SSSR, v kterých nejsou dislokovány jednotky regulární ani teritoriální armády. Tu konají branci výcvik ve výcvikových střediskách v okruhu místa bydliště pod vedením vojenských cvičitelů. Cvičení je rozvrženo na 5 let — celkem 6 měsíců. Analogicky se koná výcvik starších ročníků, které z různých příčin nekonaly vojenské služby.

Důvody, které přiměly sovětskou vládu k zavedení tohoto kombinovaného systému ve výcviku, záleží jednak v snaze sovětů vycvičit největší počet mužského obyvatelstva, jednak jsou rázu finančního. Armáda regulární s plným početním stavem má zajistiti stálou brannou pohotovost státu a současně vycvičiti potřebný počet cvičitelského kádru, systém miliční a „vně-vojska“ má umožniti co možná největší vojenskou přípravu obyvatelstva.

Doplněním krátkého poměrně výcviku v teritoriálních jednotkách a vně ve vojenských střediskách je uzákonění branného výcviku mládeže v době před odvodem a jiná opatření s intencí militarisace obyvatelstva. (Projev lid. komisaře Vorosilova r. 1926: „Styk mezi obyvatelstvem a rudou armádou musí být tak těsný, aby nebylo lze ani pozorovati, kde končí armáda a kde začíná masa proletariátu.“)

Branný výcvik se týká: mládeže ve věku 16–18 let a mládeže od 19–21 let. Výcvik mládeže obou těchto stupňů je řízen nejvyšší radou fyzické výchovy.

1. stupeň od 16–18 let měl tvořiti přechod k druhému stupni a programově obsahovati fyzickou výchovu, přizpůsobenou potřebám vojenským, dále všeobecné znalosti o vojsku a občanskou výchovu. Celkem však v praxi toto období bylo zanedbáváno a veškerá činnost za tohoto období přestávala jen na provádění tělocviku a sportů bez ohledu na vojenské potřeby.

Větší pozornost byla věnována výcvikovému období před samým odvodem — totiž výcviku mladíků 19–21letých. R. 1925 vydal ústřední výkonný výbor nařízení, jímž byl vojenský výcvik před odvodem sloučen s vojenskou presenční službou.

Tento výcvik je dvojitý: vlastní předvojenský výcvik vztahující se na mladíky, kteří nemají většího vzdělání a t. zv. vysoký předvojenský výcvik, jehož úkolem je současně s presenční vojenskou službou připravit vysokoškolskou mládež na důstojníky (velitele) v záloze.

Výcvik první skupiny je rozdělen na 2 léta, celkem 2 měsíce (v každém roce 1 měsíc), a to tak, aby časově nekolidoval s civilním zaměstnáním. Pro vesnické obyvatelstvo se výcvik koná v období zimním, pro dělnictvo a ostatní v těch hodinách, kdy toto dělnictvo není zaměstnáváno. Zásadně má výcvik trvati: na vesnicích 7 hodin denně po dobu 4–5 neděl, v městech 4 hodiny denně po dobu 6 až 7 neděl.

Výcvik se koná ve výcvikových střediskách blízko bydliště povolávaných ke službě. V zásadě by každá obec měla mít středisko; to však narazilo na obtíže rázu finančního. Ve skutečnosti jsou 1–3 střediska pro celý okres.

Priznivěji se jeví otázka zřizování středisk v městech, kde obyčejně tuto práci přejímají místní vojenské jednotky.

Počet středisk v SSSR je nyní asi 5000; nedostačuje však a pro uspokojivé provádění branné přípravy musil by býti zdvojnásoben.

Jako učitelé a cvičitelé působí důstojníci a poddůstojníci teritoriální milice nebo regulární armády a též záložníci, určené okresními vojenskými komisariáty.

V místech, kde není vojska ani milice, je výcvik v rukou „instruktora předvojenského výcviku“, který má k ruce řadu cvičitelů záložních. Obvykle na 15 až 20 žáků jest jeden cvičitel a na 50 žáků jeden osvětový a politický pracovník. Všechny místní organizace komunistické, závodní, sportovní a jiné mají společně pracovat ve všech věcech vojenské výchovy.

Frekventanti branného výcviku se stravují na účet státu. Výjimkou jsou ti, kdož na základě „Ustanovení o ochraně práce“ dostávají pravidelný plat civilní. Mladíci jsou povinni vzít s sebou na cvičení prádlo i obuv.

Učební program má celkem 340 hodin za dvě léta a to v prvním roce — 160, v druhém roce — 180. První rok je věnován hlavně výcviku dobrého střelce, druhý specialisaci — obsluze kulometů, druhých zbraní a bojovému výcviku.

Nejvíce času (25%) je určeno k politické výchově.

Co se týká vybavení výcvikových středisk, má mít každé středisko střelnici, cvičiště, školní místnost a vojenské zátěži (Leninskij uholok). Ubytování vzdálenějších frekventantů je privátní.

Po každém výcvikovém období se konají zkoušky, jejichž výsledek má též vliv (vedle rodinných důvodů) na zařazení v přesenní službě buď do armády regulární nebo teritoriální.

Jinak je upraven výcvik vysokoškolské mládeže a studující mládeže dvou posledních tříd škol středních, který tvoří jednu složku ve výchově důstojníků v záloze. Program se skládá z teoretické části — celkem asi 180 hodin — zařazené do učebního programu v zimním a jarním období, dále z části praktické — dvouměsíčního praktického výcviku v letních táborech v době prázdnin. V teoretické části jsou probírány aplikační taktická cvičení, otázky organizační a administrativní a speciální věci podle kategorie škol. Studenti dostávají úlohy, které musí vypracovat doma. V táborech cvičí studenti prvních 6 neděl v samostatných skupinách a další 2 neděle jsou přiděleni k vojenským jednotkám — rotám, bateriím, eskadronám, účastní se cvičné střelby, cvičí se v čtení map, pořizování schémat a p. Studenti některých vyšších technických škol jsou místo praktického výcviku přiděleni do podniků vojensko-průmyslových.

Po každém výcvikovém období konají se ústní, písemné a praktické zkoušky. Studenti, kteří úspěšně absolvovali branný výcvik, konají jen devítiměsíční přesenní službu (u námořnictva 1 rok), za které je pokračováno v jejich přípravě na záložní velitele.

Velkou úlohu nejen při provádění branného výcviku mládeže, ale v branné přípravě státu vůbec mají různé vojensko-civilní a sportovní organizace. Z nich na prvním místě třeba jmenovat velkou společnost „Osoaviachim“, působící v přípravě obrany státu a především ve věcech letectva a válečné chemie. (Viz VR. roč. X., čís. 6, str. 504.)

Tato společnost vznikla sloučením tří společností, pracujících v různých oblastech vojensktví, a to: „Společnosti přípravy obrany státu“ (Obščestvo soďestvija oboroně, zkráceně zvané OSO), dále „Společnost přátel letectva“ (Obščestvo družej vozdušnago flota) a „Chemické společnosti“ (Dobrochim). Tyto vojensko-civilní společnosti vznikly z iniciativy sovětské vlády a vojenské správy a ukazují, jakou váhu kladou sověty na zmilitarisování svého státu. V čele společnosti je „Ústřední rada“, složená z vůdčích osobností vojenských a vládních. Členy společnosti mohou být všichni občané bez rozdílu pohlaví, kteří dovršili 16 let věku. O všestrannosti úkolu Osoaviachimu svědčí projevy některých sovětských osobností. Tak předseda rady lidových komisařů Rykov: „Úkol Osoaviachimu záleží v popularisaci vojenství a v připoutání širokých vrstev obyvatelstva k vojenským věcem, v rozšiřování vojenských znalostí, v poskytování pomoci přemyslu, přede-

vším vojenskému.“ Zástupce lidového komisaře vojenství Unšlicht: „Osoaviachim řídí práce pro zesílení bojeschopnosti rudé armády, vypomáhá průmyslu a připravuje kulturní revoluci“ atd.

Organisační systém společnosti záleží v zřizování t. zv. buněk, a to u průmyslových podniků, ústavů, spolků, škol, které se též podle nich nazývají. Plán společnosti předvídá potřebu seznámiti obyvatelstvo se základními pojmy vojenskými, vojenské techniky a hlavně pak letectva a válečné chemie. Praktickou část programu tvoří cvičení ve střelbě, v létání, v protiplynové obraně a vojenská cvičení civilního obyvatelstva. Za tím účelem jsou organisovány „střelecké kroužky“, „kroužky vojensko-naučné“, vojenské oddíly Osoaviachimu (účastní se při cvičeních rudé armády), letecko-chemické oddíly hlavně pro přípravu obyvatelstva v protiplynové obraně, kursy pro přípravu vojenských cvičitelů pro venkovské obyvatelstvo atd. Společnost ze svých vlastních prostředků zřizuje střelnice, letiště, vydává vojenské populární časopisy a knihy, podporuje vojenské letectví dodávkami letounů, poskytuje pomoc naučně-experimentálním a průmyslovým podnikům. Finanční prostředky získává z dosti vysokých členských příspěvků, z vynucených úpisů, dále pořádáním různých „týdnů“ (letecké demonstrace, střelecké závody, týdny obrany a p.).

Podle zpráv ústřední rady Osoaviachimu z roku 1928 dala společnost vojenskému letectvu dosud 250 letounů, zařídila „Ústav plynové obrany“, „Ústav experimentální chemie“ a „Aerohydrodynamický ústav“, vybudovala několik aerodromů atd. Společnost podle posledních dat má as 3 miliony členů a celkem 42.000 buněk. Disponuje 44 „domy obrany“ (pro pořádání vojenských přednášek a soustředění vojenské práce vůbec), 9498 zátišími, 5530 knihovnamí, 9240 vojensko-naučnými kroužky, asi 8000 střeleckými kroužky, v nichž je soustředěno asi 300.000 střelců, 2518 střelnicemi, 6500 letecko-chemickými oddíly, 760 letecko-sportovními kroužky.

Společně se společností Osoaviachimem pracuje v intencích obrany státu organisace „Kosmomolu“ (sovětská komunistická mládež), která vedle politicko-komunistické činnosti přejímá na sebe úkoly Osoaviachimu ve věcech vojenských v řadách mládeže. Organisace Kosmomolu má za členy mládež obojího pohlaví, ne starší než 16—18 let a má kolem 4.000.000 členů.

Nakonec zmíním se o celkové organisaci tělovýchovy a sportu, která je těsně spojena s vojenskou přípravou národa. V čele tělovýchovy a sportu sovětského Ruska je nejvyšší rada tělesné výchovy a sportu, skládající se z tří komisí: naučné, organizační a propagační. Radě podléhají: Hlavní vojenská škola tělesné výchovy s tříletým kursem a Ústřední státní ústav tělovýchovy“.

Roku 1921 bylo vydáno nařízení o provádění sportu, podle kterého se vojenská příprava mládeže a sportovní výchova proletariátu provádí na podkladě jednotného plánu a stejného programu ve všech institucích státních i občanských. V továrnách, v průmyslových podnicích, v školách a p. byly utvořeny sportovní buňky, které začaly činnost podle plánu. Řízení tělovýchovy na celém území státu je svěřeno „inspektoru tělovýchovy“, který je přímo podřízen hlavnímu inspektoru rudé armády. Inspektor tělovýchovy má k pomoci okružní inspektory. V každém okruhu existuje též „Rada tělesné výchovy“, jejímž hlavním úkolem je poskytovat materiální výpomoc sportovním organisacím.

Ze sportů, převládajících v SSSR a majících význam pro vojenskou přípravu, sluší zmíniti se o střelectví.

Střelecký sport je prováděn intensivně — kromě zmíněné organisace Osoaviachimu — ve všech organisacích tělovýchovných. Sovětská vláda jej učinila integrální součástí výcviku jak ve školách, tak i v organisacích sportovních. Potřební cvičitelé jsou teoreticky i prakticky školeni pod vedením vojenských osob aktivních nebo záložních. Vojenská správa dále poskytuje potřebné pomůcky — zbraně, střelivo a střelnice. Rovněž organisování střeleckých závodů je podporováno jak státními úřady centrálními, tak i místními. Střelectví tvoří nejdůležitější

tější složku v činnosti tělovýchovných organizací a podle plánu sovětské vlády má se každý občan SSSR. účastnit střeleckého výcviku.

Program bojového výcviku v tělocvičných organizacích obsahuje počáteční výcvik vojina-pěšáka. Uskutečňování tohoto programu bylo započato již r. 1925, avšak až do nynější doby většina tělocvičných organizací se jím nezabývá. Příkladkou jsou zde nedostatky materiální a též do jisté míry netečnost.

Naproti tomu třeba zdůraznit, že sovětská vláda čím dále tím intenzivněji usiluje o všestranné zmilitarisování obyvatelstva a proniknutí vojenské myšlenky do nejširších jeho vrstev. Shrňme-li vše, co bylo řečeno výše, projevuje se toto úsilí: 1. v organizování vojenských a střeleckých kroužků u všech dělnických a vesnických organizací, 2. v přizpůsobení tělovýchovy a sportu potřebám vojenským, 3. v provádění propagandy vojenských nauk, 4. v hmotné podpoře tělovýchovných a sportovních organizací.

RŮZNÉ ZPRÁVY

„Zprávy veřejné služby technické“ ročník XII. č. 1. Ministerstvo veřejných prací vydává za součinnosti technických odborů ústředních úřadů odborný časopis „Zprávy veřejné služby technické“, v kterém jest úřednictvo ve veřejných službách i široká technická veřejnost zpravována o důležitých zákonech, nařízeních a předpisech technického rázu, o význačných projektech z oboru stavby budov, mostů, silnic, elektrisace, vodních děl, státního hornického a hutnického podnikání i s projekty pracovanými v oboru působnosti druhých ministerstev. Z četných článků, otiskovaných v prvním čísle uvádíme: „Úvodní článek do Nového roku“ od pana ministra veřejných prací na rok 1930. — Program činnosti v oboru vodohospodářských meliorací na rok 1930. — Z programu technické činnosti ministerstva sociální péče. — Most přes řeku Sludwu u Łowicze. — Vliv dynamických účinků pohyblivého zatížení na železně-železniční mosty. — Stavba průplavního tunelu mezi Marseillem a Rhoncu. — Rozhodnutí ministerstva veřejných prací z oboru elektrisačního. — Hlídka patentní. — Hlídka silniční. — Různé zprávy a Bibliografie. Číslo obsahuje dvě tabulky rozdělení agendy v ministerstvu veřejných prací s vyznačením jednotlivých odborů a oddělení. V každém čísle jsou pravidelně uveřejňovány všechny rozpis státních dodávek a prací technického rázu, jichž otiskování v tomto časopise je podle ustanovení zadávacího řádu povinným. — „Zprávy veřejné služby technické“ zasílá na ukázkou administrace v Praze II. Jerusalemská 11. Redakce je v budově ministerstva veřejných prací, Smíchov, Preslova 6.

Nová německá děla. Kanon-houfnice, ráže 85 mm, délka hlavně 34,8 ráží, maximální donosnost při strmé dráze letu 10 km, při ploché dráze letu 15 km při největší náplni. Váha děla: dopravní 2330 kg, v palebném postavení 1970 kg. Váha střely: pro strmou střelbu 8 kg, pro plochou střelbu 10 kg. Duše hlavně je vyměnitelná, zákluz lze říditi, lafeta typu „Filloux“, brzda při ústí hlavně.

Stlačený vzduch místo třaskaviny. V Německu byl prý vynalezen nový druh zbraně — jakýsi „vzduchový prak“, vrhající 25 střel v minutě na vzdálenost až 5000 m. Střela typu „S“ opouští hlavně bez detonace se 4 násobnou počáteční rychlostí dnešních kulometů a prorazí na 5000 m ještě 4mm pancíř. („Esercito e nazione“ čís. 4/1929.)

Žežnížní výhody záložních důstojníků v Itálii. Dekretem s platností dnem 15. října 1929 povolil stát. sekretář komunikací záložním důstojníkům, členům Národní unie záložních důstojníků, 50% slevu pro 1. a 2. třídu pro 12 jízdních ročně. Předseda „Unie“ vyloučí koncem každého roku z této výhody důstojníky, kteří neplní povinnosti spojených s členstvím „Unie“ a neúčastní se instruktivních kursů.

Univerzitní kursy pro záložní důstojníky milice zahájeny slavnostně v Římě 17. listopadu 1929. Kursy vychovávají důstojníky z univerzitních studentů pro fašistickou milici.

Italská letecká doprava v roce 1928. Letecká civilní dopravní síť dosáhla koncem roku 1928 délky 11.270 km. V 13.200 hodinách nalétány asi 2 miliony km, dopraveno 15.600 osob, 22.000 kg pošty, 168.000 kg zavazadel a 60.500 kg zboží. Doprava dosáhla 91,88% pravidelnosti, při čemž se nepříhodila